

Parlamentarna dimenzija SEECp-a svoje aktivnosti sprovodi kroz sastanke u okviru Parlamentarne skupštine SEECp-a, inaugurisane u maju 2014. u Bukureštu. Stalnu delegaciju Skupštine Crne Gore pri Parlamentarnoj skupštini SEECp-a čini pet članova i nacionalni parlamentarni koordinator, dok je šef stalne delegacije predsjednik Skupštine Crne Gore. Plenarno zasijedanje održava se jednom godišnje u zemlji predsjedavajućoj SEECp-u, dok se sastanci tri opšta odbora održavaju, takođe, jednom godišnje, u zemlji iz koje dolazi predsjednik opšteg odbora.

Predsjedavanje Crne Gore Procesu saradnje u jugoistočnoj Evropi

jul 2022-jun 2023.

Prioriteti, kalendar i priprema predsjedavanja

Jačanje regionalne saradnje i dobrosusjedskih odnosa, kao prioritet vanjske politike Crne Gore, u protekloj je godini dodatno dobilo na značaju, kao uslov za snaženje otpornosti regiona na višestruke prijetnje koje je prouzrokovala agresija Rusije na Ukrajinu. Dolazak velikog broja ukrajinskih izbjeglica, negativni uticaji na energetska bezbjednost i povećanje cijena energenata, poremećaji u lancima snabdijevanja i rast inflacije, kao i direktni pokušaji narušavanja regionalne stabilnosti i bezbjednosti kroz kampanje dezinformacija i hibridne napade, prije svega na sajber sisteme, i nastojanja da se podrije demokratija, pogoduju uspostavljanju u regionu atmosfere i narativa koji idu naruku rastu tenzija, zaoštavanju odnosa, te regresiji na modus nepovjerenja, radi čijeg je prevazilaženja 1996. godine i osnovan Proces saradnje u jugoistočnoj Evropi (SEECp).

Crna Gora je 1. jula 2022. od Grčke preuzela predsjedavanje SEECp-u, a u predlaganju prioriteta predsjedavanja Ministarstvo vanjskih poslova rukovodilo se težnjom da se postojeća saradnja država jugoistočne Evrope dodatno unaprijedi, da se zajedničkim naporima i udruživanjem kapaciteta i iskustava daju efikasniji odgovori na nove izazove sa kojima se region suočava i da se doprinese ubrzanju evropskog puta aspiranata iz regiona. Pod motom »Jugoistočna Evropa, kao prostor kulture i saradnje«, crnogorsko predsjedavanje je obuhvatilo sljedeće prioritete, koje je Vlada usvojila 12. maja 2022: **1.** jačanje bezbjednosne saradnje, sa akcentom na borbi protiv korupcije i organizovanog kriminala, kao i na borbi protiv trgovine ljudima, naročito u kontekstu novih prijetnji povezanih sa ratom u Ukrajini; **2.** zaštitu ljudskih prava, uz stavljanje fokusa na a) položaj žena i dostizanje rodne ravnopravnosti, kroz borbu protiv rodno zasnovanog nasilja i femicida, pristup pravdi za žene i djevojčice, ekonomsko osnaživanje žena i povećanje participacije žena u javnom i političkom životu i b) zaštitu prava i poboljšanje položaja LGBTIQ osoba, Roma i Egipćana i drugih ranjivih grupa; **3.** vladavinu prava i osnaživanje demokratskih institucija kroz a) snaženje nezavisnosti institucija i ljudskog kapitala, principa odgovornosti, profesionalnosti i meritokratije u javnoj upravi, kao i kroz b) zaštitu i jačanje medijskih sloboda i nezavisnosti medija, te blisku saradnju institucija sa organizacijama civilnog

društva; **4.** unapređenje ekonomske saradnje i infrastrukturne povezanosti i integraciju sa regionalnim i EU tržištima, kroz mjere rane integracije, razvoj Zajedničkog regionalnog tržišta, podsticanje konkurentnosti i inkluzivni rast, kao i jačanje trgovinske razmjene, predupređivanje poremećaja u lancima snabdijevanja i obezbjeđivanje energetske sigurnosti kroz diversifikaciju i ulaganja u nove, održive izvore; **5.** zelenu tranziciju, uz posvećivanje posebne pažnje pitanjima upravljanja otpadom, kvaliteta vode i vazduha, održivog razvoja, održivog i odgovornog korišćenja prirodnih resursa i zaštite životne sredine, kao i senzibilizaciji mladih na ove teme kroz obrazovne sisteme i programe; **6.** dalje ublažavanje i prevazilaženje zdravstvenih, ekonomskih i drugih posljedica pandemije COVID-19, uz pripremu mjera za suočavanje sa mogućim novim talasom infekcije i novim sojevima virusa, kao i utvrđivanje mehanizama i strategija za izgradnju veće otpornosti i efikasnijeg odgovora država regiona na buduće zdravstvene krize i **7.** evropsku integraciju država aspiranata iz regiona jugoistočne Evrope, sa akcentom na podršci učesnica SEECP-a koje su članice EU aspirantima iz regiona, kroz prenos najboljih praksi i iskustava u reformskim procesima i promociju evropske perspektive regiona, kao i na afirmaciji SEECP-a kao regionalnog foruma koji je najpozvaniji da kroz dijalog pronalazi rješenja za otvorena pitanja unutar regiona.

Vlada Crne Gore usvojila je 6. septembra 2022. Odluku o obrazovanju Radne grupe za pripremu i sprovođenje aktivnosti u okviru predsjedavanja Crne Gore SEECP-u i Informaciju o kalendaru predsjedavanja Crne Gore SEECP-u. Radnu grupu su činili predstavnici ministarstava vanjskih poslova, kulture i medija, sporta i mladih, ekonomskog razvoja i turizma, ljudskih i manjinskih prava, javne uprave, unutrašnjih poslova, ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, prosvjete, zdravlja, kapitalnih investicija, nauke i tehnološkog razvoja, pravde, poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, evropskih poslova, Predsjednika Crne Gore, Skupštine Crne Gore, Privredne komore Crne Gore i Asocijacije menadžera Crne Gore.

Radna grupa je bila zadužena da planira i pripremi kalendar predsjedavanja sa aktivnostima usklađenim sa našim prioritetima i organizuje događaje predviđene kalendarom, dok je Ministarstvo vanjskih poslova bilo zaduženo da, pored pripreme aktivnosti iz domena svojih nadležnosti, koordinira radom Radne grupe i pruža podršku drugim institucijama tokom trajanja predsjedavanja. MVP je, uz redovnu komunikaciju sa resorima u kontekstu organizovanja događaja, održalo četiri koordinaciona sastanka Radne grupe (27. juna i 22. jula 2022. i 30. januara i 6. aprila 2023). Od resora koji su činili Radnu grupu i u čijoj su nadležnosti bili prioriteti predsjedavanja, događaje su organizovali: Ministarstvo vanjskih poslova, Ministarstvo kulture i medija, Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma, Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo nauke i tehnološkog razvoja, Ministarstvo pravde, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Ministarstvo evropskih poslova, Predsjednik Crne Gore, Skupština Crne Gore i Privredna komore Crne Gore.

U okolnostima izazova bez presedana od osnivanja Procesu - ruske agresije na Ukrajinu, postpandemijskog oporavka i hakerskog napada na informatičku infrastrukturu Vlade tokom prve polovine predsjedavanja, i u uslovima održavanja

predsjedničkih i parlamentarnih izbora u zemlji, Crna Gora je, u okviru definisanih prioriteta, organizovala 27 događaja posvećenih za region najrelevantnijim pitanjima (poređenja radi, tokom prethodnih predsjedavanja, Grčka je organizovala 20, BiH 11, Slovenija 7, a Hrvatska 13 događaja). Pored pomenutih događaja, tokom predsjedavanja su u sjedištu RCC-ja u Sarajevu održana i 3 koordinaciona sastanka Trojke SEECP-a (prethodno, aktuelno i buduće predsjedavanje), RCC-ja i Evropske unije.

Aktivnosti predsjedavanja

Ministarstvo vanjskih poslova organizovalo je neformalni sastanak ministara vanjskih poslova SEECP-a, 23. septembra 2022. u Njujorku, na marginama Generalne skupštine Ujedinjenih nacija. Na sastanku su učestvovali ministri vanjskih poslova svih učesnica SEECP-a, osim BiH i Moldavije, koje su učestvovale na nižem nivou, razmijenjena su mišljenja o aktuelnim političkim, ekonomskim i bezbjednosnim prilikama u jugoistočnoj Evropi, kao i o mjerama za prevazilaženje regionalnih izazova i dalje jačanje regionalne saradnje, a razgovarano je i o izboru generalnog sekretara RCC-ja.

U Budvi je 5. juna 2023. održan sastanak ministara vanjskih poslova SEECP-a. Domaćin sastanka bio je predsjednik Vlade i rukovodilac rada Ministarstva vanjskih poslova Crne Gore Dritan Abazović, a na sastanku su učestvovali potpredsjednica Vlade i ministarka vanjskih poslova Kosova, ministar vanjskih poslova Sjeverne Makedonije, ministarka vanjskih poslova Albanije, zamjenik.mvp-a Bosne i Hercegovine, državni sekretari u ministarstvima vanjskih poslova Hrvatske, Moldavije i Rumunije, generalni sekretar MVP-a Grčke i pomoćnici.mvp-a Bugarske, Slovenije, Srbije i Turske. Sastanku su prisustvovali i generalna sekretarka Savjeta za regionalnu saradnju (RCC), generalni sekretar Centralnoevropske inicijative (CEI) i predstavnik Evropske službe za vanjske poslove. Učesnici su odobrili tekst Podgoričke deklaracije SEECP-a, najvažnijeg političkog dokumenta predsjedavanja. Ministarstvo vanjskih poslova je pripremlilo prvi nacrt Deklaracije, a predloženi tekst prihvaćen je nakon pregovora na nivou političkih direktora MVP-a učesnica. Oblasti koje Deklaracija tretira su: ubrzanje evropske integracije, jačanje bezbjednosti, unapređenje ekonomske saradnje i povezanosti, napredak u zelenoj tranziciji i održivom razvoju, parlamentarna saradnja u okviru SEECP-a i sinergija SEECP-a i RCC-ja. Svaka od oblasti obuhvata konkretne aktivnosti i mjere u odnosu na ključna pitanja za dalju regionalnu saradnju, uz oslanjanje na prioritete crnogorskog predsjedavanja, na kojima se učesnice obavezuju da će raditi u predstojećem periodu.

Ministarstvo vanjskih poslova je organizovalo šest sastanaka političkih direktora SEECP-a: 21. novembra 2022. u onlajn formatu, 19. decembra 2022. u Podgorici, 29. marta 2023. na Cetinju, 17. maja i 1. juna 2023. u onlajn formatu i 4. juna 2023. u Budvi. U fokusu sastanaka bila su za jugoistočnu Evropu najvažnija politička, ekonomska i bezbjednosna pitanja, adresiranje, kroz regionalni pristup, energetske krize i poremećaja u lancima snabdijevanja, regionalna saradnja u funkciji ubrzanja evropske integracije regiona, implementacija Strategije održivog razvoja JIE 2030 i

predlog za izmjene i dopune Statuta RCC-ja. Posljednja tri sastanka bila su posvećena usaglašavanju Podgoričke deklaracije SEECP-a.

Ministarstvo vanjskih poslova je 19. decembra 2022. u Podgorici organizovalo sastanak generalnih direktora za evropske poslove, posvećen uticaju na region ruske invazije na Ukrajinu, usaglašavanju sa Zajedničkom vanjskom i bezbjednosnom politikom EU i Evropskoj političkoj zajednici.

U okviru Ljetnje škole za mlade diplomate „Gavro Vuković“, u Kolašinu je 5. jula 2023, kao dio aktivnosti crnogorskog predsjedavanja, održan Forum za mlađe diplomate SEECP-a, organizovan u saradnji sa RCC-jem. Fokus Foruma bio je na jačanju regionalne saradnje sa ciljem obezbjeđivanja otpornosti na buduće izazove.

Kao predsjedavajuća, Crna Gora je bila odgovorna za vođenje procesa izbora novog generalnog sekretara RCC-ja. MVP je u periodu od 12-15. septembra 2022. sa svim učesnicama SEECP-a obavilo konsultacije o tri kandidata za ovu poziciju, koje su nastavljene na neformalnom sastanku ministara vanjskih poslova, 23. septembra 2022. u Njujorku. Na sastanku političkih direktora, 19. decembra 2022. u Podgorici, organizovano je indikativno glasanje o kandidatima. U nastavku predsjedavanja Crne Gore nije bilo napretka u pravcu postizanja konsenzusa o izboru kandidata.

Ministarstvo evropskih poslova je 5. juna 2023. u Budvi organizovalo sastanak ministara evropskih poslova zemalja učesnica SEECP-a. Sastanak je bio prilika za razmjenu mišljenja o perspektivi pregovaračkog procesa s Evropskom unijom, uz osvrt na geopolitička dešavanja koja posredno ili neposredno mogu uticati na dalju dinamiku pregovora. Sastanak, koji je otvorio predsjednik Vlade Crne Gore Dritan Abazović, vodila je rukovoditeljka radom Ministarstva evropskih poslova i ministarka ekologije, prostornog planiranja i urbanizma Crne Gore Ana Novaković-Đurović. U radu su učestvovali potpredsjednik Vlade za evropske poslove Sjeverne Makedonije, zamjenik.mvp-a Bosne i Hercegovine, državni sekretar za politička pitanja u MVP-u Hrvatske, državni sekretar u MVPEI-u Moldavije, državna sekretarka u MVP-u Rumunije, generalni sekretar MVP-a Grčke, generalni politički direktor u MVP-u Albanije, generalna direktorica za evropske poslove u MVP-u Bugarske, pomoćnik ministra evropskih poslova Srbije, generalna direktorica za evropske poslove u MVP-u Turske, ambasadori u Crnoj Gori Kosova i Slovenije, generalna sekretarka RCC-ja i zamjenica šefa Jedinice za politiku o zapadnom Balkanu i regionalnu strategiju u DG NEAR-u.

Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma, Ministarstvo nauke i tehnološkog razvoja i Privredna komora Crne Gore organizovali su 16. i 17. maja 2023. u Podgorici Konferenciju o zelenoj ekonomiji. Na konferenciji su učestvovali donosioci odluka najvišeg nivoa iz zemalja SEECP-a, predstavnici EU i međunarodnih organizacija koji stručno i finansijski podržavaju zelenu transformaciju, predstavnici privrednog sektora, te akademske zajednice i institucija koje su nosioci razvoja inovacija bez kojih zelena tranzicija nije moguća. Konferenciju su otvorili državni sekretar u Ministarstvu ekonomskog razvoja i turizma Crne Gore Armend Mila, ministarka nauke i tehnološkog razvoja Crne Gore Biljana Šćepanović i predsjednica Privredne komore Crne Gore Nina Drakić, a učesnici su izlagali na teme perspektiva razvoja zelene ekonomije u jugoistočnoj Europi – politika za podsticanje ekonomskih

aktivnosti u službi održivog razvoja, efikasnosti resursa, zaštite prirode i klimatskih mjera; EU i međunarodne podrške održivom razvoju – strateškom pristupu održivom razvoju u jugoistočnoj Europi; zelene tranzicije u praksi; inovacija u službi zelene ekonomije i zelene infrastrukture za medicinska istraživanja. Na konferenciji je prezentovana „Studija o upravljanju ambalažom i ambalažnim otpadom u Crnoj Gori”, koju je izradila Privredna komora Crne Gore.

U organizaciji Ministarstva ekonomskog razvoja i RCC-ja u Podgorici je 26. juna 2023. održan završni sastanak Komiteta za praćenje implementacije Strategije jugoistočne Evrope 2030 (SEE2030) u okviru crnogorskog predsjedavanja SEECP-u. Nacionalni koordinatori Strategije SEE2030 učesnica SEECP-a razmijenili su mišljenja o ključnim izazovima u implementaciji ciljeva održivog razvoja i načinima na koje SEE2030 može biti iskorišćena kao odgovor na te izazove. Na sastanku su predstavljeni ključni rezultati iz godišnjeg izvještaja o implementaciji Strategije, koji je tom prilikom usvojen, a prezentovane su i planirane aktivnosti za naredni šestomjesečni period. Prethodno je, u okviru crnogorskog predsjedavanja, sastanak Komiteta održan 7. marta 2023. u Istanbulu.

U organizaciji Ministarstva ekonomskog razvoja, Privredne komore Crne Gore, Udruženja banaka Crne Gore i Savjeta za regionalnu saradnju (RCC) 17. novembra 2022. održan je onlajn događaj na temu „Uloga privatnog i finansijskog sektora u održivom razvoju, finansiranju razvoja i zelenoj transformaciji“. Predstavници poslovnih i međunarodnih bankarskih asocijacija razgovarali su o regionalnoj saradnji u jugoistočnoj Evropi u kontekstu Strategije jugoistočne Evrope 2030 (SEE2030) i ostvarivanja ciljeva održivog razvoja Agende UN 2030. Sastanak je bio prva prilika da privatni i bankarski sektor jugoistočne Evrope razgovaraju o ciljevima održivog razvoja i saradnji na regionalnom nivou u njihovoj implementaciji. Na skupu su učestvovali predstavnici privrednih komora i udruženja banaka učesnica SEECP-a, RCC-ja, Evropske bankarske federacije, EBRD-a i Svjetske banke.

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede organizovalo je 11. i 12. aprila 2023. u Podgorici Konferenciju na ekspertskom nivou na temu bezbjednosti i sigurnosti hrane, na kojoj su razmijenjena mišljenja o bezbjednosti hrane kao zajedničkoj odgovornosti, bezbjednosti i nutritivnoj vrijednosti hrane na tržištu, zaštiti potrošača, održivosti i otpornosti prehrambenih sistema, modelima i primijenjenim metodologijama za praćenje tržišta poljoprivrednih proizvoda, radnoj snazi u poljoprivredi i adresiranju raseljavanja iz ruralnih sredina i smanjenju gubitaka i rasipanja hrane. Konferenciju je otvorio ministar poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Crne Gore Vladimir Joković, a, pored eksperata iz učesnica SEECP-a, na Konferenciji su učestvovali i potpredsjednik Vlade i ministar poljoprivrede i industrije hrane Moldavije, državni sekretar u Ministarstvu poljoprivrede Hrvatske, zamjenik ministra poljoprivrede Bugarske i zamjenik ministra poljoprivrede Albanije, kao i predstavnici RCC-ja, Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori, UNDP-ja, Svjetske banke, GIZ ME, Instituta za javno zdravlje Crne Gore, Veterinarsko epidemiološke i dijagnostičke laboratorije, CETI-ja, Univerziteta Crne Gore, Univerziteta Donja Gorica, MERT-a, MVP-a i Privredne Komore Crne Gore. Učesnici su se saglasili da je

neophodno raditi na regionalnom nivou na promovisanju lokalne proizvodnje i kratkih lanaca snabdijevanja.

Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava organizovalo je 22. juna 2023. u Podgorici konferenciju „Ljudska prava pod okvirom zaštite od diskriminacije“, u saradnji sa kancelarijom UNDP-a. Cilj konferencije bio je podsticanje regionalne saradnje i razmjene najboljih praksi, kako bi se ostvario napredak u oblasti ljudskih prava i sloboda, kroz promociju interkulturalne integracije. Namjera je bila da se, kroz saradnju, osnaže bezbjednost, kooperacija i kohezija, te dalji razvoj državne politike i programa za ostvarivanje punog potencijala interkulturalizma, kao osnove za istinski održivi razvoj zemlje i regiona i izgradnju bolje zajedničke budućnosti zasnovane na univerzalnim pravima i vrijednostima. U uvodnom dijelu konferencije, izlaganja su imali ministar ljudskih i manjinskih prava Fatmir Gjeka, savjetnik predsjednika Vlade za vanjsku politiku Đorđe Radulović, zaštitnik ljudskih prava i sloboda Siniša Bjeković, zamjenik šefice Delegacije Evropske unije, v.d. stalne predstavnicie UNDP-a u Crnoj Gori i ambasador Sjeverne Makedonije. U okviru konferencije su održana tri panela na teme “Borba protiv govora mržnje - savremena oblast antidiskriminacije“, „Izazovi i pozitivne prakse u procesu evropskih integracija“ i „Interkulturalna dimenzija ljudskih prava“. Na panelima su učestvovali potpredsjednica Vlade za ljudska prava i nacionalne manjine Kosova, ministar ljudskih prava i izbjeglica Bosne i Hercegovine, ministarka rada i socijalne politike iz Skoplja, ministarka rada i socijalne politike Bugarske, državni sekretar u Ministarstvu ljudskih i manjinskih prava i društvenog dijaloga Srbije, državna sekretarka u Ministarstvu porodice, mladih i jednakih mogućnosti Rumunije, kao i više drugih referentnih panelista iz regiona.

Ministarstvo kulture i medija organizovalo je 16. decembra 2022. na Cetinju Sastanak ministara kulture učesnica Procesu saradnje u jugoistočnoj Evropi. Događaju su prisustvovali predstavnici ministarstava zaduženih za kulturu u učesnicama SEECP-a (ministri, državni sekretari, generalni direktori, ambasadori), Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori i Savjeta za regionalnu saradnju. Sastanak je bio prilika za razmjenu iskustava u oblasti kulturnih politika i razgovor o modalitetima za umrežavanje i međunarodno povezivanje sektora kulture u učesnicama Procesu. Sagovornici su razmijenili mišljenja na temu kreativnih industrija kao pokretačke snage održivog razvoja u oblasti kulture, posebno naglašavajući da je ulaganje u sektor kreativnih industrija od posebnog značaja za ekonomsku samoodrživost u oblasti kulture.

Ministarstvo kulture i medija je 26. juna 2023. u Podgorici organizovalo Konferenciju na temu unapređenja nezavisnosti medija i novinarske etike. Na Konferenciji su održane tri panel diskusije na teme “Strateško planiranje u oblasti medija i unapređenje normativnog okvira”, “Profesionalizam, etika i samoregulacija” i “Međunarodni i regionalni uticaj na održivost i rad medija”. Pored predstavnika institucija zaduženih za oblast medija u učesnicama SEECP-a i Savjeta za regionalnu saradnju, na Konferenciji su učestvovali predstavnici crnogorskih medija, civilnog sektora, akademske zajednice, nadležnog regulatornog organa i drugih institucija, koji su razgovarali o mogućnostima unapređenja medijskog ambijenta i podsticanja saradnje na nacionalnom i međunarodnom nivou.

U organizaciji Ministarstva kulture 26. decembra 2022. godine u Kreativnom habu u Baru održana je Radionica namijenjena osnaživanju i razvoju ženskog preduzetništva, uz učešće studentkinja i studenata sa umjetničkih fakulteta.

Ministarstvo zdravlja je, u saradnji sa Institutom za javno zdravlje, 31. maja 2023. organizovalo Konferenciju "Pripremljenost zdravstvenog sistema na krizne situacije i imunizacija sa fokusom na HPV i MMR". Učesnici iz zemalja SEECP-a su prezentovali iskustva sa ciljem boljeg razumijevanja spremnosti zdravstvenih sistema za buduće krize, a poseban fokus je stavljen na strategije koje su se pokazale efikasnim. Naročita pažnja posvećena je temi imunizacije, sa osvrtom na HPV i MMR vakcinaciju.

Pored pomenute Konferencije, 12. decembra 2022. održan je onlajn sastanak na temu "Borba protiv Covid-19 i imunizacija sa fokusom na HPV i MMR", u organizaciji Ministarstva zdravlja, u saradnji sa Institutom za javno zdravlje.

Ministarstvo unutrašnjih poslova je, u saradnji sa Evropskom mrežom za migracije (EMN) i uz podršku GIZ-a i kancelarije Visokog komesarijata Ujedinjenih nacija za izbjeglice (UNHCR) u Crnoj Gori, 06. juna 2023. u Podgorici, organizovalo međunarodnu konferenciju na temu „Migratorni izazovi na zapadnobalkanskoj ruti“. Razmijenjena su mišljenja o ključnim izazovima u oblastima trgovine ljudima i krijumčarenja migranata, readmisiji i povratku i izazovima sa kojima su se evropske države susrele nakon masovnog priliva izbjeglica iz Ukrajine. Pored visokih službenika Ministarstva unutrašnjih poslova i Uprave policije, administratori i panelisti su bili i predstavnici međunarodnih agencija, FRONTEX-a, Europol-a, EUAA, UNHCR-a, IOM-a, UNODC-a. Konferenciju je, u ime Ministarstva unutrašnjih poslova, otvorio generalni direktor Direktorata za međunarodnu saradnju, evropske integracije i projekte i nacionalni koordinator Evropske mreže za migracije Segej Mučalica, a zatvorio je šef Koordinacionog tijela za praćenje sprovođenja Odluke o pružanju privremene zaštite licima iz Ukrajine Radovan Popović.

Ministarstvo pravde je organizovalo dva događaja na ekspertskom nivou: Konferenciju „Borba protiv rodno zasnovanog nasilja i pristup pravdi žena i djevojčica“ 26. aprila 2023. u Podgorici i Konferenciju na temu trajnog oduzimanja imovine, 27. aprila 2023. u Podgorici.

Konferencija „Borba protiv rodno zasnovanog nasilja i pristup pravdi žena i djevojčica“ bila je posvećena zaštiti ljudskih prava, sa posebnim osvrtom na položaj žena, dostizanje rodne ravnopravnosti kroz borbu protiv rodno zasnovanog nasilja i pristup pravdi za žene i djevojčice. Ovo je bila prilika da učesnici iz članica SEECP-a razmijene informacije, iskustva i dobre prakse, u cilju pronalaženja rješenja i odgovora za rodno zasnovano nasilje, te pružanja podrške ženama i djevojčicama žrtvama nasilja. Konferenciji su prisustvovali predstavnici ministarstava pravde Albanije, Srbije, Bosne i Hercegovine, Grčke, Kosova, kao i predstavnik Ambasade Hrvatske u Crnoj Gori. Sa strane domaćina, učešće su uzeli predstavnici Skupštine Crne Gore, odnosno Ženskog kluba, Ministarstva ljudskih i manjinskih prava, Ministarstva rada i socijalnog staranja, Vrhovnog suda, Osnovnog državnog tužilaštva u Podgorici, kao i predstavnica NVO Centra za ženska prava, te predstavnica Savjeta za regionalnu saradnju (RCC).

Konferencija na temu trajnog oduzimanja imovine bila je prilika kako za osvrt na trenutno stanje u ovoj oblasti i izazove sa kojima se suočavaju pravosudni organi, tako i za konstruktivnu diskusiju i razmjenu iskustava između predstavnika ministarstava pravde Srbije, Bosne i Hercegovine, Hrvatske i Albanije i predstavnika sudstva i tužilaštva Crne Gore, te Savjeta za regionalnu saradnju (RCC). Raznolikost pravnih sistema i zakonodavstva predstavlja izazov za prekograničnu konfiskaciju imovine, ali je multilateralni okvir zajedničko polje djelovanja, u kojem države uvijek mogu da sarađuju i, u skladu sa međunarodnim pravom, obezbijede recipročnu pomoć, koja se ne odnosi samo na konfiskaciju, već i na privremeno oduzimanje (zaplijenu) imovine.

Skupština Crne Gore je u periodu od 17. do 19. maja 2023, u sklopu aktivnosti crnogorskog predsjedavanja Parlamentarnoj skupštini Procesu saradnje u jugoistočnoj Evropi (PS SEECP), bila domaćin 10. zasjedanja PS SEECP-a, na temu: "Deset godina PS SEECP-a. Naredna decenija za bolju integraciju i jasniju evropsku perspektivu regiona SEECP-a. Zajedno u SEECP-u – Zajedno u EU". Sjednici je predsjedavala predsjednica Skupštine Crne Gore i Parlamentarne skupštine SEECP-a Danijela Đurović, dok su u radu učestvovali predstavnici 10 parlamenata zemalja učenica: Albanije, Bosne i Hercegovine, Bugarske, Grčke, Hrvatske, Kosova, Sjeverne Makedonije, Rumunije, Slovenije i Srbije. U radu zasjedanja učešće je uzeo i predsjednik Vlade Crne Gore i rukovodilac rada Ministarstva vanjskih poslova Dritan Abazović. Na zasjedanju je usvojena Završna deklaracija, kojom je naglašena puna opredijeljenost za evropsku integraciju cijelog regiona SEECP-a, koja je postavljena kao glavni cilj Parlamentarne skupštine SEECP-a tokom naredne decenije.

Skupština Crne Gore je 9. decembra 2022. godine organizovala sastanak Stalnog odbora Parlamentarne skupštine SEECP-a, kojem je predsjedavala poslanica Dragica Sekulić, članica Stalne delegacije Skupštine Crne Gore pri PS SEECP-a. Sastanak je bio prilika za otvaranje diskusije na teme od značaja za funkcionisanje parlamentarne dimenzije ove regionalne organizacije, među kojima je pitanje sjedišta Stalnog sekretarijata, kao i izmjene važećeg Poslovnika o radu. Na sastanku, koji je bio prva parlamentarna aktivnost u okviru predsjedavanja Crne Gore ovoj regionalnoj inicijativi, predstavljeni su prioriteti crnogorskog predsjedavanja.

Predsjednik Crne Gore Jakov Milatović bio je domaćin Samita šefova država i vlada SEECP-a, koji je održan 27. juna 2023. u Podgorici. Na Samitu su učestvovali predsjednici Kosova, Sjeverne Makedonije, Albanije i Bugarske, predsjednik Vlade Hrvatske, prvi potpredsjednik Vlade i ministar vanjskih poslova Srbije, potpredsjednik Vlade Moldavije, ministar vanjskih poslova Turske, državni sekretar u MVP-u Rumunije i ambasadori u Crnoj Gori Bosne i Hercegovine, Grčke i Slovenije. Sastanku su prisustvovali i predstavnici Evropske službe za vanjske poslove i Evropske komisije i generalna sekretarka RCC-ja. Na Samitu je razgovarano o daljem unapređenju regionalne saradnje, ubrzanju evropske integracije aspiranata iz regiona i jačanju otpornosti regiona na aktuelne prijetnje i izazove. Usvojena je Podgorička deklaracija SEECP-a, kojom su mapirane prioritetne oblasti i aktivnosti za predstojeći period i od strane svih učesnica, sa najvišeg političkog nivoa, data podrška i mandat za dalji rad na unapređenju regionalne saradnje administracijama zemalja učesnica i RCC-ju, kao operativnom tijelu SEECP-a. Učesnici Samita su podržali Godišnji izvještaj generalne

sekretarke RCC-ja za period 2022-2023. Uspjeh Samita je potvrda uvažavanja zalaganja i konstruktivnog pristupa Crne Gore tokom predsjedavanja, koje su sve učesnice istakle. Samitom je, ujedno, afirmisana uloga SEECP-a kao okvira dobrog međusobnog poznavanja, pogodnog za razgovor o najkompleksnijim temama i otvorenim pitanjima, što je bio jedan od prioriteta našeg predsjedavanja.

Ocjena:

Crna Gora je velikim brojem organizovanih aktivnosti i odabirom tema koje su tretirale za region najrelevantnija i najaktuelnija pitanja i izazove, iskoristila predsjedavanje Procesu saradnje u jugoistočnoj Evropi da se reafirmiše kao važan akter u jačanju regionalnih odnosa i saradnje. Reputacija i pristup Crne Gore, kao države koja njeguje odnose sa zemljama regiona u duhu dobrosusjedstva, na otvorenom dijalogu i spremnosti na dogovor i kompromis, omogućili su da se na događajima organizovanim tokom našeg predsjedavanja razgovara i o najkompleksnijim regionalnim temama, te da se iskaže spremnost da se odgovori na njih traže kroz širi, regionalni angažman, uz punu svijest o međusobnoj zavisnosti.

Stavljanje evropske integracije u središte predsjedavanja, kao zajedničkog imenitelja za sve ostale prioritete, doprinijelo je boljem razumijevanju između učesnica SEECP-a koje su EU članice i aspiranata za članstvo, te svijesti o potrebi da ubrzanje procesa evropske integracije bude najsnažnije podržano iz regiona, kako u dijelu sprovođenja reformi, tako i u dijelu političkog zalaganja i promovisanja evropske perspektive cijelog regiona, kao preduslova za održivi razvoj, bezbjednost i otpornost, te njegovu transformaciju u područje stabilnosti i prosperitetnih društava.